

155396

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Correlation between Psychological Sufficiency and Intellectual Consumption
Behavior of Grade 6 Students, Mueang District, Chiang Mai Province.

โดย

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร

อภิญญา ศกุนตนาคลาก

นงนภัส พันธุ์พลกฤต

ทัศนีย์า วงศ์จันทร์

รายงานวิจัยฉบับที่ 320

ปี พ.ศ. 2558

มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อนักวิจัย วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร อภิญญา ศกุนตนาคลาก นงนภัส พันธุ์พลกฤต และ ทศนียา วงศ์จันทร์

ปีที่ทำการวิจัยสำเร็จ 2558

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับตัวแปรจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียง และชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 812 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธาคานอนิคอล พบผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

1. เมื่อพิจารณาชุดตัวแปรจิตพอเพียง ได้แก่ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความมีเหตุมีผลในระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่บิดามีอาชีพรัฐวิสาหกิจที่มีความมีเหตุมีผลในระดับมาก สำหรับการมีภูมิคุ้มกันตน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ส่วนตัวแปรการรับรู้คุณค่าชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้คุณค่าชีวิตในระดับมาก ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียนในระดับมากที่สุดที่มีการรับรู้คุณค่าชีวิตในระดับมากที่สุด ส่วนชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหารด้วยปัญญา พฤติกรรมการบริโภคสิ่งของและเครื่องใช้ด้วยปัญญา พฤติกรรมการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยปัญญา และพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในระดับมากทุกตัวแปร ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียนในระดับน้อยที่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารด้วยปัญญาในระดับปานกลาง

2. ชุดตัวแปรจิตพอเพียงและชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กัน ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยในกลุ่มรวมพบว่ามีค่าความสัมพันธ์คาโนคอลลเท่ากับ 0.623 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่กลุ่มโรงเรียนของรัฐพบว่ามีค่าความสัมพันธ์คาโนคอลลเท่ากับ 0.595 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ พบว่ามีค่าความสัมพันธ์คาโนคอลล เท่ากับ 0.677 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่าไอเกนหรือค่ากำลังสองของความสัมพันธ์คาโนคอลล พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.388, 0.353, และ 0.458 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์คาโนคอลลแบบคะแนนมาตรฐาน พบว่าตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันตนเองมีความสำคัญในการอธิบายตัวแปรจิตพอเพียงมากที่สุด ขณะที่ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่มีความสำคัญในการอธิบายตัวแปรพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญามากที่สุด ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

Abstract

Title The Correlation between Psychological Sufficiency and Intellectual Consumption Behavior of Grade 6 Students, Muaeng District, Chiang Mai Province.

Researchers Veerawan Wongpinpech; Apinjana Sakuntanakalap; Nongnapas Phanpolakrit; and Tussaneeya Wongchant.

Date Completed 2015

This study focused to (1) study the psychological sufficiency and intellectual consumption behavior of grade 6 students, Muaeng district, Chiang Mai province based on both of groups and subgroups that categorized by biosocial background and (2) investigate the correlation between psychological sufficiency and intellectual consumption behavior of grade 6 students, Muaeng district, Chiang Mai province both of groups and subgroups based on the schools' types.

The subjects were 812 grade 6 students in Muaeng district, Chiang Mai. The Stratified Random sampling was used to select the subjects. The data were collected by contributing questionnaire. Using the canonical correlation analysis to analyze the data. The results were as follows:

1. Considering as psychological sufficiency variables as reasoning abilities, psychological immunity and attitudinal gratefulness, the results revealed that most of the samples had the reasoning abilities at moderate level, except the samples whose fathers work in state enterprise which had the high level of it. As psychological immunity, most of the samples had the high level of opinions. In addition, most of the samples had the attitudinal gratefulness at high level, except the samples who have learned the most on Philosophy of Sufficiency Economy from school, they had the attitudinal gratefulness as in the most level. According to intellectual consumption

behavior variables as intellectual food consumption behavior, intellectual appliance consumption behavior, intellectual resources and environment consumption behavior, and intellectual media consumption behavior, they revealed that most of the samples had the high level of opinions towards all intellectual consumption behavior variables, excluding the samples who have learned a few on Philosophy of Sufficiency Economy from school, they had the intellectual food consumption behavior as in the moderate level.

2. The canonical correlation between psychological sufficiency and intellectual consumption behavior of grade 6 students, Mueang district, Chiang Mai province was at 0.623 with the statistically significant difference at .01. When it was classified by school types as in groups, the results showed that the state schools showed the canonical correlation value was at 0.595 with the statistically significant difference at .01, While, the private schools had the canonical correlation value was at 0.677 with the statistically significant difference at .01. The square correlation of the canonical correlation values were at 0.388, 0.353, and 0.458 respectively. Additionally, either groups or subgroups, the canonical correlation as the standard scores found that the variable of psychological immunity had the significance in explaining psychological sufficiency the most whilst the variables of intellectual media consumption behavior had the importance in describing the intellectual consumption behavior the most.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากบุคคลหลายท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำความคิดเห็นและกำลังใจ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พรพิมล วรวิมลพิศุทธิ์ ดร. กาญจน์ณภัทร ปัญญาโกญ และพระครูพิพิธสุตาร, ดร คณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรณะ บรรจง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ดันสุวรรณนนท์ และ ดร. กาญจน์ณภัทร ปัญญาโกญ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาดี ปณระราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยับ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศยามล เอกะกุลานันต์ คณะกรรมการประเมินงานวิจัยฉบับร่าง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข ผู้วิจารณ์งานวิจัย

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม/ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณ คุณกันยรัตน์ เอื้อมอัมพร ผู้ประสานงานโครงการวิจัย และเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้คณะผู้วิจัยมีความวิริยะอุตสาหะที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณอาจารย์และนักศึกษาสาวาวิชาจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้คณะผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพ็ชร และคณะ

พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(ง)
สารบัญ	(จ)
สารบัญตาราง.....	(ช)
สารบัญภาพประกอบ.....	(ณ)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	3
1.5 นิยามศัพท์.....	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	6
2.2 จิตพอเพียง.....	10
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	16
2.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปรจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม	31
4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียง และชุดตัวแปรพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามประเภทของ โรงเรียน	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
5.1 บทย่อของการวิจัย.....	45
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	46
5.3 อภิปรายผล.....	49
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก. เครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	63
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	75
ภาคผนวก ค. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
ประวัตินักวิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนของรัฐ ที่ใช้ในการวิจัย.....	18
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ที่ใช้ในการวิจัย	19
3.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ประเภทของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในแต่ละวันโดยเฉลี่ย ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา-มารดา อาชีพของบิดา-มารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดา-มารดา เขตพื้นที่ที่อยู่อาศัย และการได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียน (จำนวน 812 คน)	20
3.4 จำนวนข้อ คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุด....	29
3.5 สรุปรูปแบบที่ใช้ในการแปลความหมายการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คาโนนิคัล	30
4.1 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม	32
4.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	36
4.3 ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียงกับชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มรวม	38
4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียงและชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มรวม ...	39
4.5 ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียงกับชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มโรงเรียนของรัฐ	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คานอนิคอระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียง และชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม โรงเรียนของรัฐ.....	41
4.7 ค่าความสัมพันธ์คานอนิคอระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียงกับชุดตัวแปร พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ.....	42
4.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คานอนิคอระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียง และชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ.....	43

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	16

PAYAP UNIVERSITY